

liturgjia hyjnore

B E S A

CIRCOLO ITALO - ALBANESE DI CULTURA

ROMA

LITURGJA HYJNORE

E ATIT TONË NDËR SHEJTRAT JOAN HRYSOSTOMIT

E MUZIKUAR NGA
Rocco LAITANO

BESA
CIRCOLO ITALO-ALBANESE DI CULTURA
ROMA

L A N U O V A L I T U R G I A

Anche gli Albanesi d'Italia hanno la loro prima traduzione comune in albanese della liturgia, ufficialmente approvata dalle competenti autorità ecclesiastiche. Questa prima traduzione è stata solennemente inaugurata in San Pietro a Roma alla presenza di Sua Eminenza il Cardinale Massimiliano de Furstemberg, prefetto della Sacra Congregazione per le Chiese Orientali, con la ~~con~~ celebrazione di tre ordinari di rito greco in Italia, in occasione dell'apertura della commemorazione del V° Centenario della morte di Giorgio Castriota Skanderbeg.

Questa traduzione pone con urgenza il problema della musica e del canto. Fin'ora nelle nostre chiese si usava la musica bizantina, o tradizionale o greco-moderna. Ma con la traduzione dei testi dal greco in albanese si rimane allo scoperto in fatto di musica. Sorge la necessità di una soluzione. E' sufficiente sostituire alle parole greche quelle albanesi sulla stessa musica bizantina? Adattare la musica tradizionale? Comporre nuova musica?

Ognuna di queste soluzioni presenta le sue difficoltà. La prima però sembra da escludere per ragioni tecniche e musicali. Tra le altre due possibilità la scelta pratica sarà determinata dalle condizioni reali.

Il Concilio Vaticano II ci dà qualche indicazione che può essere applicata anche al caso degli I-

talo-albanesi. La Costituzione sulla Sacra Liturgia afferma: "In alcune regioni si trovano popoli con una propria tradizione musicale, la quale ha una grande importanza nella loro vita religiosa e sociale. A questa musica si dia il dovuto riconoscimento e il posto conveniente, tanto nella educazione del senso religioso di quei popoli, quanto nell'adattare il culto alla loro indole". E nello stesso paragrafo si aggiunge che occorre "pronuovere la musica tradizionale di quei popoli, tanto nelle scuole, quanto nelle azioni sacre" (N° 119).

Esempi simili li troviamo realizzati nella storia delle Chiese Orientali anche all'interno di quelle di tradizione bizantina. Le Chiese di espressione russa, araba, rumena, presentano caratteristiche musicali proprie e differenti da quella greca.

Rocco Laitano tenta questo esperimento per gli Italo-albanesi, che speriamo porti in avanti con successo. Egli è stato protopsalte per più anni al Collegio Greco di Roma, ha frequentato corsi di musica al Conservatorio di S. Cecilia e ha raccolto, trascritto e pubblicato canti popolari arbreshë.

Il suo esperimento, di cui si presenta in questo fascicolo una raccolta di canti per la Liturgia di S. Giovanni Crisostomo, consiste nel comporre per la nuova traduzione albanese, musica nuova, fondendo insieme modi musicali della musica bizantina e della musica tradizionale arbreshë.

Con questo metodo egli intende compor-

re una musica che non si distacchi troppo dai moduli a
bituali delle nostre chiese, ma che contemporaneamente
corrisponda di più all'anima della nostra gente.

Si vuole così colmare nel campo musicale il distacco
tra il canto della vita di ogni giorno e il canto
della nostra preghiera.

Di questo metodo la presente
raccolta vuole essere soltanto una proposta.

Eleuterio FORTINO

Handwritten musical score for soprano voice. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature is common time (indicated by '8'). The vocal line consists of two measures of lyrics followed by a repeat sign and two more measures. The lyrics are: "A-min Li-pi-sí o Zot Li-pi-sí o Zot". The notation includes vertical stems and dots above the notes.

Handwritten musical score for soprano voice, continuing from the previous system. The key signature changes to G major (one sharp). The time signature remains common time ('8'). The vocal line consists of two measures of lyrics followed by a repeat sign and two more measures. The lyrics are: "Li-pi-sí o Zot Li-pi-sí o Zot". The notation includes vertical stems and dots above the notes.

Handwritten musical score for soprano voice, continuing from the previous system. The key signature changes back to A major (no sharps or flats). The time signature remains common time ('8'). The vocal line consists of two measures of lyrics followed by a repeat sign and two more measures. The lyrics are: "Li-pi-sí o Zot Li-pi-sí o Zot". The notation includes vertical stems and dots above the notes.

Handwritten musical score for soprano voice, concluding the piece. The key signature changes to F major (one sharp). The time signature remains common time ('8'). The vocal line consists of two measures of lyrics followed by a repeat sign and two more measures. The lyrics are: "Li-pi-sí o Zot Tyj, o Zot A-min.". The notation includes vertical stems and dots above the notes.

Me lu-tjet e Hyj- lindëses Shpëti-mëtar shpëto-na.

Me lu-tjet e shejtravet e tu o Zotshpëto - na

O i ve-tém lin-dur Bir dhe Fja-l'e Perëndis çë

je i pavde - shëm e-dhe prano-ve përshpëtimi

tonë të mirrje kurm prejHyjlindëses së shejte e -

dhe gjithmonë Vir-gjë - rës Më - rí tu - e u bërnje

ri pa ndryshu - ar që u kriqë-so - ve o

Krisht Pe - rën - di dhe shkele vde - qjen me

Solo

vde - qjen çë je një i Tri - ni - së së

CORO

she - ejte dhe la - vdero- he bashkme A

tin e - dhe me Shpirtin Shejt shpëto - na.

Li - pi - si o Zot Tyj o Zot A - min.

Shpë - to - na o i Bi - ri - i Perën - disë që u

ngjalle ka të vde - ku - rit ne - ve që të

këndo - jmë Al - li - lu - ja.

E - ja - ni t'i fa - le - mi e t'i përmi - semi Zo -

- tit Krisht shpe-to - na o i Bi - ri Peren

Li - pi - sí o Zot A - min. Shejt Pe-ren

dí Shejt i Fu - qishém Shejt i pa - yde - kshém

ki - na li - pi - sí. Shejt Pe - rën - dí Shejt Peren

8 8 8 8 8 8

-dí, Shejt i pa-vde-kshém ki-na li-pi-sí.

1-2 3.

Al-li-lu - - ja. Al-li-lu - - - - ja.

E-dheshpirtit tенд. Lav-di Tyj o Zot, lav.

di Tyj. Li-pi-si o Zot, Li-pi -

si o Zot, Li-pi-sí o Zot, Li-pi-sí o Zot.

Zot, Li-pi-sí o Zot, Li-pi-sí o Zot.

Li-pi-sí o Zot, Li-pi-sí o Zot, Li-pi-

Zot, Li-pi-sí o Zot, Li-pi-

recit.

si o Zot. Li-pi-sí o Zot. A-min.

Zot. Li-pi-sí o Zot. A-min.

Na që ko-re - zo-ojmë mi-sti-kërisht

ko-re - zo-ojmë mi-sti-kërisht

Hje-ru- vi - met dhe hymnin trishej- tor Tri-

ni - s'je-të- bë -rë- se po i këndojmë le t'lar-

go - ojrë prej nesh çdo kuj- des pér je - tën.

Se Mbretin e - të gjitha - ve po t'pre-sim

A handwritten musical score for four voices, likely a setting of the "Te Deum". The score consists of four systems of music, each with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The vocal parts are arranged in a two-over-two format: top two staves for soprano and alto voices, bottom two staves for tenor and bass voices.

System 1: Soprano part. The lyrics are: tē rre-thu - ar pa -du-ku- rishtngarrjeshtāt en-sjē-

System 2: Alto part. The lyrics are: lo - re Al - li lu - ja.

System 3: Tenor part. The lyrics are: Fal-na o Zot. Fal-na o Zot. Fal-na o Zot. Falna o

System 4: Bass part. The lyrics are: Zot. Fal-na o Zot. Fal-na o Zot. Tyj, o Zot.

A - min. E - dhe shpir-tit tēnd.

A - tin e Bi-rin e - dhe Shpirtin Shejt Tri

ni - n'e një- që - në-shme dhe tē pan- darë.

+Lipisi pagje ... pag.20

E - dhe me shpirtin tēnd. I Ke - mi ndaj Zo - tit.

Treble staff lyrics: I ka hje dhe esht'e drejtē Shejt Shejt Shejt

Bass staff lyrics: (empty)

Treble staff lyrics: Zo - ti Se - va - oth qi - e - lli e dhe - u janē

Bass staff lyrics: (empty)

Treble staff lyrics: plot me la - vdinē tēn-de o - san- na nē mē tē lar-

Bass staff lyrics: (empty)

Treble staff lyrics: tat i be- ku - ar a - i qē vjen nē ē - mrin e

Bass staff lyrics: (empty)

Zo- tit o - san - na në më të lar - tat.

A - min. A - - - min. Të hy-mnoj -

- më, të be - ko - ojmë Tyj të fa-len- de-rojm' o

Zot, dhe të lu - te - mi, o Perën di-a yñé.

Solo

Të ka hje me të vërtetë të lu-më - rojmë
 Tyj Hyj-lin- dë -sen ghjithmonë të lu- më-rën dhe
 të per-min- de- li - rën dhe Më -mën e
 Pe- rën - di - isë tonë.

CORO

Më të nde- ru- a-rën se Hje -ru - vi-met dhe

më të la-vdë - ru - a- rën pa për -qa -

Handwritten musical score for two voices. The top staff is in G major, common time, with lyrics in Norwegian: "sje se Se - ra - fi - met që pa u per". The bottom staff is in C major, common time, with lyrics in Norwegian: "ly- er lin- de Fja - lën Pe- rën- di me". The music consists of quarter notes and eighth notes.

Handwritten musical score for two voices. The top staff is in G major, common time, with lyrics in Norwegian: "ly- er lin- de Fja - lën Pe- rën- di me". The bottom staff is in C major, common time, with lyrics in Norwegian: "ly- er lin- de Fja - lën Pe- rën- di me". The music consists of quarter notes and eighth notes.

Handwritten musical score for two voices. The top staff is in G major, common time, with lyrics in Norwegian: "të ver-tetë Hyj- lin-dë-sen Tyj të ma-dhërojmë.". The bottom staff is in C major, common time, with lyrics in Norwegian: "të ver-tetë Hyj- lin-dë-sen Tyj të ma-dhërojmë.". The music consists of quarter notes and eighth notes.

Handwritten musical score for two voices. The top staff is in G major, common time, with lyrics in Norwegian: "Dhe të gjith' e të gji - tha. A - min. E -". The bottom staff is in C major, common time, with lyrics in Norwegian: "Dhe të gjith' e të gji - tha. A - min. E -". The music consists of quarter notes and eighth notes.

A handwritten musical score for two voices. The top staff uses a treble clef and common time, with lyrics in a mix of English and a Slavic language. The bottom staff uses a bass clef and common time. The lyrics are: "dhe me shpirtin tēnd." followed by "Li-pi-sí o Zot." The music consists of eighth and sixteenth note patterns.

A handwritten musical score for two voices continuing from the previous page. The top staff shows "Li-pi-sí o Zot." The bottom staff shows "Li-pi-sí o Zot." followed by "Li-pi-". The music continues with eighth and sixteenth note patterns.

A handwritten musical score for two voices continuing from the previous page. The top staff shows "-si o Zot." The bottom staff shows "Li-pi-sí o Zot." followed by "Li-pi-sí o". The music continues with eighth and sixteenth note patterns.

A handwritten musical score for two voices continuing from the previous page. The top staff shows "Zot. Tyj, o Zot." The bottom staff shows "A-min. Tyj o Zot. Amin.". The music concludes with eighth and sixteenth note patterns.

Një është Shejt Një është Zot Ji-su Kri-

shti, për la-vdí të Pe -rën- di-së A - tit. Amen

Në dar-kën tën - de mi - sti - ke o Bir i

Pe -rën - di - s'mi -rrmë so - ot pje - sëtar,

se nuk do t'ja thom ar - mi-qëvet të tu mi-

ste -rin nuk do të t'jap të puthu- rën si

Ju - dha por si ku - sa - ri tē
 thom kuj-toj-m'o Zot né rre - gjri-iné
 tén - - de. A - min, A - min, i be- ku-
 ar a - i që vjen né ë- më - rin e Zo - tit
 Pë- ren - dí Zo - ti dhe na u dëf-
 tu-a ne - ve.
 Pamë dri-tén e vér-tetë muar-më shpirtin qi - e

-llor, gje-tmë be-sën e vër-tet tu- e i u

fa -lur Tri- ni- së së pan-darë se a- jo

na shpë-to - - oi. Li - pi - sí o Zöt.

E- mri i Zo -tit qo-ft'i be - ku- ar që na-

-ní e njer në je - té. E - mri i.

Zo-tit qo - ft'i be - ku- ar qé ná - ní e

njer në je- té. A - min. A - min.

+

Li - pi - si pa-qje the- ro-re lavdë- ri - mi.

S H T O J C A
=====

A -- min. Li-pi-sí o Zot. Li-pi-sí o

Zot. Li-pi-sí o Zot. Li-pi-sí o Zot.

Li-pi-sí o Zot. Li-pi-sí o Zot.

Li-pi-sí o Zot. Li-pi-sí o Zot. Tyy, o

Handwritten musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano clef, common time, with lyrics in Macedonian. The piano part is in bass clef, common time. The lyrics are: Zot., A-, min., Me lu-tjet e Hyj- lin-dëses.

Handwritten musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano clef, common time, with lyrics in Macedonian. The piano part is in bass clef, common time. The lyrics are: shpë - ti - më- tar shpë - to - na. Li - pi-sí o Zot.

Handwritten musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano clef, common time, with lyrics in Macedonian. The piano part is in bass clef, common time. The lyrics are: Tyj o Zot. A - min. Me lu-tjet e shejtravete

Handwritten musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano clef, common time, with lyrics in Macedonian. The piano part is in bass clef, common time. The lyrics are: tu o Zot shpëto - na. Shpë- to-na o i

1

Bi - ri Pe - rën - disë o që u ngjalle ka të
i cu - di - tshiem nder

vde - ku - rit
shej - trat ne - ve që të këndo jmë Al - li - lu -

2

ja. që u ngjalle nga të vde - ku - rit ne - ve

që të këndo jmë Al - li - lu - ja.

O i ve - t  m-lin-dur Bir dhe Fjal'e Per  n-dis   q  

je i pa- vdeksh  n e- dhe pra-no- ve p  rshp  timin

ton   t   mirrje kurm prejHyjlind  -ses s   Shejte e-

dheggithmone Virgj  r  s M  ri tu-e u b  r   nje-r  

pa ndryshu - ar që u kryqë so - ve o

Krisht Perën- dí dhe shkele vde - qjen me

vde-qjen që je një i Tri- ni - së së Shejte dhe

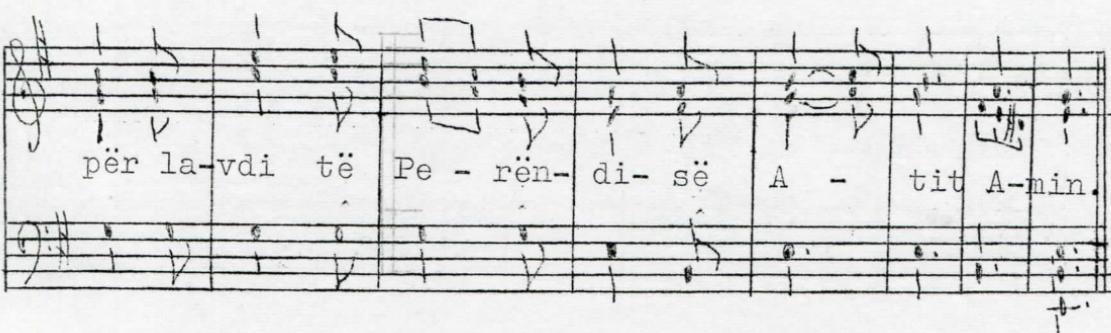
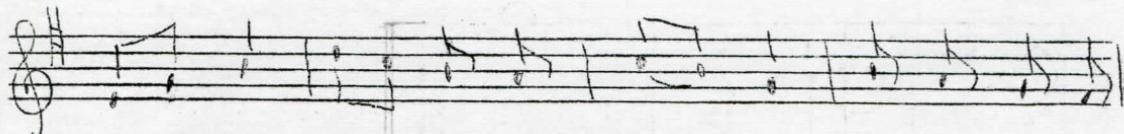
la-vde-ro -he bashk me A - tin edhe me Shpirtin

Shejtë shpë - to - na.

Krishti u ngjall ka të vde - ku - ret dhe me

vde - qjen shkeli vde - qjen dhe i dha gjellën

tirve ç i - shën ndër va - rret.

A handwritten musical score consisting of four staves, each with a treble clef and a key signature of one flat. The music is in common time. The lyrics are written below each staff in a non-Latin script, likely Javanese. The score is divided into four sections by vertical bar lines.

Section 1:

Pe-rën - di - s'mirrmë sot pje- sëtar se nuk

Section 2:

do t'jathom ar - mi - qëvet të tu mi-ste -

Section 3:

rin nuk do të t'jap të pu-thu-rën si Ju - dha

Section 4:

po si ku - sa - ri të thom kuj- to ojm'

Zo - ot nē rre - gjëri - inē tēn - de.

U mblo-ofte' go - ja jonē ne; lavdinē tēnde o

Zot, pse na de - njo - ve tē mi - rrjim

pjesē nē mi - ste- ret tē tua tē shej- ta

30

te pav- dök- shme dhe tē de-li- ra. Ru- a-

na nē shejtē- rim a - shtū që tē pér - hy -

mno - jmē lav dinē tēn de tu- e men- du-

-ar tē tērē di- tēn drejtesi -inē tēn-de.

Al - li - lu - ja.

A - tin e Bi - rin e - dhe Shpirtin Shejt Trin in' e nje

qe - neshme dhe te pan-darë Li - pi - si pa-

qje the-ro - re lavdë - ri - mi. E - dhe me shpirtin

tënd. I ke-mindaj Zo-tit. I ka hjedhe ësht'edrejtë

Shejt, Shejt, Słejt Zo-ti Sa-va- oth; qi- e- lli e

dhe-u jan plot me lavdinë tën- de Osan-na në

më të lar - tat i be-ku - ar A- i që vjen në

Handwritten musical score for four voices (SATB) in common time, key signature of one flat. The vocal parts are arranged in two staves: soprano (S) and alto (A) on the top staff, and tenor (T) and bass (B) on the bottom staff.

Soprano (S) lyrics: e - më - rin e Zo - tit Osan - na në më të lar -

Alto (A) lyrics: tat. A - min. A - min. Të hymno - jmë, tëbe-

Tenor (T) lyrics: ko - jmë Tyj të fa- lende-rojm'o Zot dhe të

Bass (B) lyrics: lu - te - mi, o Pe - rën - di - a ynë.